

РОЗДІЛ 1. ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ ПСИХОЛОГО-ПЕДАГОГІЧНОЇ НАУКИ Й ОСВІТИ

УДК 373.3.015.31:159.952.13(043.2)

АЛМАШІ С. І., БИБА М.В.,
Мукачівський державний університет

ЩОДО ПРОБЛЕМИ АКТИВІЗАЦІЇ ПІЗНАВАЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОДШИХ ШКОЛЯРІВ

У практичній роботі школи проблема активізації навчальної діяльності молодших школярів є однією з найактуальніших, оскільки саме в процесі навчання відбувається розвиток особистості. Особливого значення ця проблема набуває у зв'язку з організацією шкіл нового типу, зокрема гімназій, ліцеїв, колегіумів, коледжів, спеціалізованих навчальних закладів. За цих умов, вміле використання ігор для активізації навчальної діяльності значно збагачує навчально-виховний процес, підвищує ефективність роботи кожного вчителя.

Педагогічні та психологічні дослідження засвідчують, що зміст і способи активізації навчальної діяльності в процесі використання ігор дедалі більше цікавлять науково-педагогічних працівників. Зокрема, дидактичні ігри стали предметом особливої уваги в працях А.Макаренка, В.Сухомлинського, А.Сікорського, Б.Блонського, С.Рубінштейна (формування уяви); Л.Виготського, О.Леонтьєва, Р.Жуковської, Д.Менджерицької, О.Усової, Л.Артемової, О.Запорожець, Л.Венгер, Д.Ельконіна, А.Соноріної (вплив на розумовий розвиток) [1]. Питання теорії та практики активізації навчальної діяльності частково знайшли своє відображення і в працях таких вчених, як: В.Зінченко, О.Тихомиров, Я.Пономарьов, І.Бех, Л.Божович, І.Друзь, Н.Кудикіна, (розвиток навчального інтересу), Р.Хабіб, О.Савченко (самостійність, активність учнів), Г.Костюк, М.Данилюк, А.Маркова, Н.Якобсон (мотивація навчання у підвищення навчальної активності), С.Д. Максименко, Ж.П. Вірна та інші [2].

Потреба в підвищенні рівня підготовки учнів на всіх етапах навчання робить актуальним дослідження у галузі початкової освіти. Спеціальні праці, у яких питання активізації навчальної діяльності молодших школярів з використанням ігор на уроках розглядалися б системно, на Україні ще не достатньо розроблені. Вивчення досвіду роботи вчителів показує, що в шкільному навчанні ігри часто використовуються епізодично, безсистемно, із недостатнім врахуванням вікових особливостей і дидактичної ситуації на уроці, без належного ускладнення змісту й характеру навчальної діяльності.

Активізація пізнавальної діяльності молодших школярів у сучасних умовах забезпечується активним впровадженням в практику роботи ігрової діяльності. Проте, складність використання гри у навчанні пов'язана з її особливостями (двопланова поведінка, відсутність персональної відповідальності кожного за результати дій, спрощене уявлення про

реальність), що потребує від учня зусиль для входження у гру. Потрібно, щоб учні були зорієнтовані на результаті гри.

Всі ігри, які використовуються в дидактичних цілях, можна розділити на два види залежно від основного змісту ігрових дій. В одному випадку основу змісту гри складає дидактичний матеріал, дії з яким наділяються в ігрову форму. В іншому випадку дидактичний матеріал вводиться як елемент в ігрову діяльність, яка є як за формою, так і за змістом основною.

У початкових класах вже сама постановка навчальної задачі для дітей може здійснюватись з використанням ігрових моментів. Дидактичні ігри можна використовувати для ознайомлення дітей з новим матеріалом та для його закріплення, для повторення раніше набутих уявлень і таких, для повнішого і глибшого їх осмислення засвоєння, формування умінь та навичок, розвитку основних прийомів мислення, розширення кругозору [3].

Основними умовами ефективного використання ігор з метою активізації пізнавальної діяльності є: вільне та добровільне включення дітей у гру: не нав'язування гри, а залучення до неї дітей; діти повинні добре розуміти сенс і зміст гри, її правила, ідею кожної ігрової ролі; сенс ігрових дій повинна збігатися зі змістом і змістом поведінки в реальних ситуаціях з тим, щоб основний сенс ігрових дій переносився в реальну життєдіяльність; у грі повинні керуватися прийнятими в суспільстві нормами моральності; у грі не повинно принижуватися гідність її учасників, у тому числі і тих, хто програв; гра повинна позитивно впливати на розвиток емоційно-вольової, інтелектуальної й раціонально-фізичної сфер її учасників; гру потрібно організувати й направляти, при необхідності стримувати, але не придушувати, забезпечувати кожному учасникові можливість прояву ініціативи; ігри не повинні бути надмірно дидактичними: їх зміст не повинен бути нав'язливо повчальним і не повинно містити занадто багато інформації [4].

Перспективу подальшого дослідження вбачаємо у підготовці системи дидактичних ігор, спрямованих на розвиток пізнавальної діяльності молодших школярів.

Література

1. Ващенко Г. Роль ігрової діяльності у навчанні / Г. Ващенко // Практичний психолог. – 2007. - №5. – С.13-17.
2. Данилова Л. Розвивати пізнавальну активність учнів / Л. Данилова // Практичний психолог. – 2012. - № 6. – С. 18.
3. Докшина Н. Модель психолого-педагогічного супроводу роботи в 1-их класах / Н. Докшина // Практичний психолог. – 2011. - №6. – С.12-17.
4. Дон О. Дидактичні ігри в навчально-виховному процесі / О. Дон // Шкільний світ. – 2014. - № 35 (115). – С.2-8.

МУКАЧІВСЬКИЙ ДЕРЖАВНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

89600, м. Мукачево, вул. Ужгородська, 26

тел./факс +380-3131-21109

Веб-сайт університету: www.msu.edu.ua

E-mail: info@msu.edu.ua, pr@mail.msu.edu.ua

Веб-сайт Інституційного репозитарію Наукової бібліотеки МДУ: <http://dspace.msu.edu.ua:8080>

Веб-сайт Наукової бібліотеки МДУ: <http://msu.edu.ua/library/>